

Спеціальні Конституційні Суди існують у таких країнах, як Австрія, Болгарія, Італія, Федеративна Республіка Німеччина, Російська Федерація, Туреччина, Кіпр. Вони створені для виконання функцій охорони Конституції держави і не входять до системи загальних судів.

Правовою основою діяльності Конституційного Суду України є Конституція України, Закон «Про Конституційний Суд України» та інші закони.

Конституційний Суд України будує свою діяльність на таких принципах, як верховенство права, рівноправність суддів, незалежність, колегіальність, гласність, змагальність, повнота та всебічність розгляду справ, обґрунтованість прийнятих рішень [4, с. 43].

Як висновок, можна сказати, що діяльність державних органів базується на таких принципах: законності, незалежності, гласності, прозорості та інших принципах, притаманних кожному органу окремо. Кожен із органів державної влади несе неocenенну роль у підтриманні державного ладу.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Орзіх М.П. Сучасний конституціоналізм в Україні. Вступ до українського конституційного права. / М.П. Орзіх, А.Р. Крусян. – К.: 2006. – с. 96-179.
3. Ославський М.І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. Навч. посіб. / М.І. Ославський. – К.: Знання, 2009. – с. 156.
4. Скомороха В. Конституційний Суд України: Досвід і проблеми / В. Скомороха – К.: Юридичний вісник України. – 1998. – с. 134.
5. Юринець Ю.Л. Конституційне право України. Навч. посіб. / Ю.Л. Юринець. – Ужгород: ФОП Бреза, 2014. – 368 с.

Дудник Н.С.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринець Ю.Л.

ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ПРО ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОЗНАКИ

На сучасному етапі розвитку України досить важливим є питання про становище індивіда у суспільстві та державі, а саме правовий зв'язок особи з державою, тому актуальним є поняття громадянства України, яке виступає як найважливіша передумова обов'язку держави захищати в повному обсязі права і свободи своїх громадян [4].

До того ж, прозорі й чіткі механізми розподілу бюджетних коштів на освіту відсутні на всіх рівнях, що провокує їх нецільове використання і таким чином ще більше загострює проблему фінансування.

Отже, нові механізми державного фінансування системи освіти формуються в умовах зменшення державного фінансування сфери освіти і розвитку ринкових відносин у освітній системі. Існуючий рівень бюджетного фінансування освітньої галузі не задовольняє повною мірою навіть її поточні потреби, в результаті чого воно не має інвестиційного характеру, не забезпечує модернізації і розвитку системи освіти України.

Особливістю державної політики у сфері освіти є системне обмеження участі корпоративного сектору у фінансуванні навчальних закладів. Не існує жодної реальної програми заохочення бізнесу до фінансування вищої освіти: немає ані податкових пільг, ані програм софінансування, ані державних гарантій інвестицій в освіту, ані гарантій банківських кредитів. Незначним є обсяг фінансування здобуття вищої освіти за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Виділимо два основні напрямки зміни механізмів державного фінансування вищої освіти в умовах розвитку ринку освітніх послуг, а саме: формування квазіринків у державному секторі освіти; розвиток контрактації в сфері освіти.

Необхідність вирішення проблем, пов'язаних з фінансовим забезпеченням розвитку вищої школи, вимагає впровадження нових підходів до фінансування за рахунок загального фонду державного бюджету та розширення кола власних надходжень бюджетних установ. Розвиток вищої школи в ринкових умовах господарювання неможливий без посиленої уваги до розробки нових методологічних підходів до організації та поточного планування доходів і витрат, розробки напрямів розвитку вищих навчальних закладів.

Орієнтуючись на величину проголошену в Законі України «Про освіту», розробку державного бюджету слід починати з фіксації обсягів фінансування освіти та інших галузей соціально-культурної сфери, виходячи з принципу максимального повного задоволення їхніх потреб. Тільки такий варіант формування державного бюджету дійсно забезпечить пріоритетність розвитку освіти та соціально-культурної сфери в цілому, дозволить остаточно подолати загрозливу тенденцію зниження частки державних витрат на освіту у валовому внутрішньому продукті, що наразі спостерігається.

Що ж до фінансування системи освіти, то держава може здійснювати його шляхом: вкладання коштів у різні фактори виробництва освітніх послуг; фінансування конкретних навчальних закладів; надання фінансової підтримки безпосередньо тим, хто навчається, – кінцевим споживачам освітніх послуг.

Що стосується вищої освіти, то дуже доречною була б так звана схема фінансування «гроші ходять за студентом», тобто виділення фінансування не ВНЗ, а студенту. Відтак, варто виділити два можливі види фінансової допомоги дер-

Кудрейко Олександр Миколайович,
Здобувач Академії муніципального управління

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В умовах ринкової економіки держава використовує економічні методи управління. Серед заходів, які потребують невідкладного вирішення, є саме підготовка висококваліфікованих кадрів, які потрібні економіці України. Ефективність діяльності системи освіти в значній мірі залежить від рівня її фінансування, що в свою чергу, обумовлено специфікою формування та реалізації фінансового механізму. Фінансове регулювання, як самостійний елемент, підсистеми державного регламентування полягає у державному втручанні в організацію фінансових відносин у сфері функціонування системи освіти в Україні і здійснюється державою за допомогою адміністративних методів управління сферою вищої освіти та включає загальноекономічні способи та інструменти. Фінансові методи державного регулювання передбачають заохочення суб'єктів системи освіти до розвитку освітньої діяльності, підвищення її рівня та якості. Вибір і спосіб застосування тих чи інших інструментів фінансового регулювання має відповідати наявній макроекономічній ситуації в країні; узгоджувати цілі вищих навчальних закладів, замовників та споживачів освітніх послуг; забезпечувати максимальний рівень ефективності та результативності реалізації відповідних державних програм у сфері освіти.

За міжнародними критеріями, освіта є рентабельною галуззю. Проте це не означає, що вона повинна повністю заробляти на свій розвиток і вносити частку в бюджет держави. Освіта робить це опосередковано, через свій продукт – навчання і підготовку фахівців.

Треба відзначити, що за останні два роки намітилася тенденція до зниження державного фінансування сектора освіти. Враховуючи негативну демографічну ситуацію в Україні і відповідно зменшення кількості учнів, зниження видатків на фінансування освіти є виправданим. Основна частина державного фінансування – 40 % – припадає на середню освіту, другим головним споживачем коштів з держбюджету є вища освіта – 30 %.

І все ж фінансування освіти залишається неефективним. Більше 90 % державних коштів йде на поточні витрати, перш за все, зарплати й комунальні платежі. На капітальні видатки, тобто купівлю обладнання, комп'ютерів, ремонт будівель, іде не більше 5 % від фінансування.

Громадянство України – це стійкий, необмежений в просторі правовий зв'язок особи з Українською державою, заснований на юридичному визнанні державою цієї особи громадянином України, внаслідок чого особа і держава набувають взаємних прав і обов'язків в обсязі, передбаченому Конституцією і законами України. Першими кроками на шляху становлення інституту громадянства України після проголошення незалежності нашої держави був Закон «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991р., у ст. 9 якого закріплено, що «всі громадяни Союзу РСР, які на момент проголошення незалежності України проживали на території України, є громадянами України». Громадянство в Україні регулюється Конституцією, Законом України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. і прийнятими відповідно до них законодавчими актами України [3].

Належність до громадянства України забезпечує широке коло прав і свобод у різноманітних сферах життя. Так, згідно із чинним законодавством України, громадяни України мають право брати участь у керівництві державними справами шляхом участі у виборах та у всеукраїнському референдумі. Громадяни України наділені також іншими, не менш важливими правами й свободами і мають право вимагати від держави захисту своїх прав. Так, дипломатичні представництва та консульські установи України зобов'язані вживати заходів для забезпечення громадянам України можливості користуватися в повному обсязі правами, наданими їм законодавством країни перебування, міжнародними договорами, учасниками яких є Україна і держава перебування, у встановленому законодавством порядку захищати їхні інтереси, що охороняються законом, а в разі необхідності – вживати заходів для поновлення порушених прав громадян України.

Громадянство є також виявом суверенітету держави, оскільки держава має право самостійно вирішувати питання, хто може бути і є її громадянином. При цьому від того, як будуть урегульовані питання громадянства, багато в чому залежить стан і стабільність держави та її інститутів. Оптимальне розв'язання проблем взаємодії «особа-держава» значною мірою впливає на всі сфери державного і суспільного життя, а тому завжди перебуває в центрі уваги відповідних органів державної влади. Із цих позицій громадянство є об'єктом державної політики [3].

Відповідно до загальновизнаних норм міжнародного права право на громадянство є невід'ємним правом кожної людини. Громадянство є самостійним конституційним правовим інститутом. Формування інституту громадянства за період незалежності України почалося з Декларації про державний суверенітет.

Громадянству характерні такі ознаки: постійний зв'язок, тобто необмежений у просторі і в часі; правовий зв'язок – передбачений і гарантований нормативно-правовими актами; взаємний зв'язок – держава та особа мають взаємні права та обов'язки.

Законодавство України про громадянство ґрунтується на принципах [5]:

1) єдиного громадянства; 2) запобігання виникненню випадків без громадянства; 3) неможливості позбавлення громадянина України громадянства України; 4) визнання права громадянина України на зміну громадянства; 5) неможливості автоматичного набуття громадянства України іноземцем чи особою без

громадянства внаслідок укладення шлюбу з громадянином України або набуття громадянства України його дружиною (чоловіком) і автоматичного припинення громадянства України одним з подружжя внаслідок припинення шлюбу або припинення громадянства України другим з подружжя; 6) рівності перед законом громадян України незалежно від підстав, порядку і моменту набуття ними громадянства України; 7) збереження громадянства України незалежно від місця проживання громадянина України [2]; 8) неможливості екстрадиції чи депортації громадян України – громадян України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі (ч. 2 ст. 25 Конституції України); 9) захисту державою громадян України за кордоном – громадянам України, які проживають або перебувають за межами України, гарантуються піклування та захист (ч. 3 ст. 25 Конституції України) [1];

Документами, які підтверджують громадянство України, є паспорт громадянина України, а для осіб віком до 16 років – свідоцтво про народження. Підтвердження громадянства України проводиться в індивідуальному порядку. Перші роки після проголошення незалежності України у паспортах СРСР проставлялася відмітка проте, що особа належить до громадянства України. Тепер громадянство України підтверджується паспортом громадянина України [3].

Отже, громадянство України є вагомою підставою, яка надає змогу особі впливати на всі сфери як суспільного так і державного життя, визначає постійний правовий зв'язок особи з державою Україна, який знаходить своє вираження в їхніх взаємних правах та обов'язках.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – С. 65.
3. Бедрій Р.Б. Громадянство України: конституційно-правові основи: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.02 / Р.Б. Бедрій. – К.: 2005. – 16 с.
4. Правознавство: навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Тимченка, Т.О. Коломоець. – Суми: Університетська книга, – 2006. – 554 с.
5. Юринєць Ю.Л. Конституційне право України. Навч. посіб. / Ю.Л. Юринєць. – Ужгород: ФОП Бреза, 2014. – 368 с.

В структурний склад соціальної політики варто включити наступні елементи: політика в сфері демографії, охорони здоров'я й соціального захисту в тій частині, що стосується дотримання відповідності прожиткового мінімуму високим стандартам якості життя й створення умов по забезпеченню суспільного правопорядку й соціально-психологічного клімату, забезпечення екологічної безпеки; пенсійна політика; політика в сфері освіти й культурного виховання, включаючи науку; політика в сфері праці й зайнятості, включаючи регулювання оплати праці й доходів.

Даний перелік може бути розширений за рахунок додавання не менш важливого, а скоріше одного з головних видів соціальної політики – політики у сфері житлово-комунального господарства й забезпечення громадян доступним житлом. Цей факт підтверджує вибір пріоритетних національних проєктів, до яких увійшли житлове будівництво й забезпечення громадян доступним житлом, освіта, охорона здоров'я й розвиток аграрно-промислового комплексу.

Повертаючись до реалізації державного управління соціально-економічними процесами в регіоні, необхідно відзначити, що регіон є цілісною й відкритою системою з власною структурно-функціональною специфікою, який взаємодіє із зовнішнім середовищем. Саме через цю взаємодію проявляється наявність однойменних структурних елементів державного управління соціально-економічними процесами в державі та регіонах, безумовно, з урахуванням особливостей їх кількісного і якісного змісту. Державне управління соціально-економічними процесами в даному випадку являє «проєкцію соціально-економічної політики суспільства й держави на територію, яка виросла до самостійного розділу цієї політики». При цьому, державне управління соціально-економічними процесами в регіоні не повинно зводитись до перерозподілу коштів між регіонами та центром.

Таким чином, до основних структурних елементів державного управління соціально-економічними процесами в регіоні доцільно включити наступні:

- економічна політика: фінансова політика, що поєднує грошово-кредитну, банківську, цінову, бюджетно-податкову й інвестиційну; галузева політика (промислова, транспортна, будівельна, енергетична тощо); зовнішньоекономічна й міжрегіональна політика; конкурентна політика в сфері регулювання монополій і розвитку малого й середнього бізнесу;
- соціальна політика: політика в сфері демографії, охорони здоров'я й соціального захисту; політика в галузі освіти й культурного виховання; пенсійна політика; трудова політика й регулювання доходів; політика в сфері житлово-комунального господарства й забезпечення громадян доступним житлом;
- інформаційно-комунікаційна політика;
- інноваційна політика;
- інституціональна політика.